

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2021-2024
(skrajne daty)
Rok akademicki 2021/2022, 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Fonetyka i fonologia
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Neofilologii – Katedra Germanistyki
Kierunek studiów	Filologia germańska (z nauką j. niemieckiego od podstaw)
Poziom studiów	I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	rok I, semestr 1 i 2
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Język wykładowy	niemiecki, polski
Koordynator	dr Zygmunt Tęcza
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	pracownicy Katedry Germanistyki

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1		30							2
2	15	30							4
razem	15	60							6

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Ćwiczenia: Zaliczenie z oceną po 1 i 2 semestrze.

Wykład: zaliczenie bez oceny i egzamin po 2 semestrze.

W przypadku egzaminu lub zaliczenia z oceną możliwa forma zdalna, jak i tradycyjna.

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Brak.
----

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1. Cele przedmiotu

C1	zapoznanie studentów z normami i zasadami niemieckiej wymowy ortofonicznej
C2	zapoznanie studentów z podstawami wiedzy teoretycznej z zakresu fonetyki (w szczególności fonetyki artykulacyjnej) oraz fonologii współczesnego języka niemieckiego
C3	trening wymowy, w wyniku którego student potrafi artykułować swe wypowiedzi w sposób maksymalnie zbliżony do standardu niemieckiej wymowy ortofonicznej

3.2. Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student zna podstawową terminologię fonetyczną.	K_Wo3 K_Wo5
EK_2	Student zna i rozumie podstawowe zasady dotyczące wymowy samogłosek długich i krótkich oraz spółgłosek typowych dla niemieckiego systemu fonetycznego.	K_Wo3 K_Wo5
EK_03	Student ma wiedzę w zakresie zasad dotyczących akcentu wyrazowego i zdaniowego,	K_Wo3 K_Wo5
EK_04	Student potrafi rozróżnić w tekście samogłoski długie i krótkie oraz poprawnie artykułować samogłoski, dwugłoski oraz spółgłoski niemieckiego systemu fonetycznego.	K_U1
EK_05	Student potrafi poprawnie używać akcentu wyrazowego i zdaniowego w komunikowaniu się w języku niemieckim, także z wykorzystaniem różnych technik komunikacyjnych.	K_U3
EK_06	Student krytycznie ocenia nabytą i ugruntowaną wiedzę z zakresu fonetyki i fonologii.	K_Ko1
EK_07	Student ma świadomość znaczenia poprawnej wymowy w komunikacji językowej.	K_Ko2

3.3. Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Fonetyka a fonologia. Fonetyka artykulacyjna, akustyczna i audytywna.
Głoska/fon a fonem. Alofon, alofony swobodne i kombinatoryczne.
Cecha dystynktywna, opozycja fonologiczna, para minimalna.
Nasada. Anatomia i fizjologia narządów mowy (1).
Nasada. Anatomia i fizjologia narządów mowy (2.)
Transkrypcja fonetyczna IPA.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Samogłoska a spółgłoska. Samogłoski niemieckie: inwentarz, czworokąt samogłoskowy.
Cechy dystynktywne samogłosek: położenie języka na osi pionowej i poziomej, długość (iloczas), napiętość, zaokrąglenie warg.
Dystrybucja samogłosek długich, półdługich i krótkich. Podstawowe reguły, osobliwości, wyjątki.
Redukcje samogłoskowe.
Dyftongi niemieckie: cechy artykulacyjne, kontrowersje wokół transkrypcji.
Cechy dystynktywne spółgłosek: miejsce artykulacji, sposób artykulacji, dźwięczność, siła artykulacji.
Ubezdźwięcznienie wygłosu spółgłoskowego. Asymilacje i geminacje spółgłoskowe na granicy sylab i wyrazów.
Fonetyczne cechy suprasegmentalne: akcent wyrazowy i zdaniowy, intonacja, melodia zdania.
Współczesne słowniki wymowy niemieckiej.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
semestr 1
Fonetyka a fonologia. Podstawowe pojęcia obu dyscyplin.
Anatomia narządów mowy (schemat uproszczony).
Transkrypcja IPA: ćwiczenia w posługiwaniu się transkrypcją.
Samogłoski niemieckie: inwentarz, czworokąt samogłoskowy.
Samogłoski niemieckie: cechy dystynktywne.
Dystrybucja samogłosek długich i krótkich. Podstawowe reguły.
Kompleksowe ćwiczenia wymowy: Długość i napiętość samogłosek – samogłoski przednie niezaokrąglone.
Kompleksowe ćwiczenia wymowy: Długość i napiętość samogłosek – samogłoski tylne zaokrąglone.
Kompleksowe ćwiczenia wymowy: Długość i napiętość samogłosek – samogłoski przednie zaokrąglone.
semestr 2
Kompleksowe ćwiczenia wymowy: samogłoski zredukowane.
Kompleksowe ćwiczenia wymowy: dyftongi.
Spółgłoski niemieckie: cechy dystynktywne.
Artykulacja wybranych spółgłosek: <i>ang</i> -Laut.
Artykulacja wybranych spółgłosek: <i>Reibe</i> -R.
Artykulacja wybranych spółgłosek: <i>ich</i> -Laut.
Artykulacja wybranych spółgłosek: <i>Hauchlaut h</i> .
Kompleksowe ćwiczenia wymowy: asymilacje spółgłoskowe.
Kompleksowe ćwiczenia wymowy: akcent wyrazowy.
Kompleksowe ćwiczenia wymowy: akcent zdaniowy, intonacja, melodia zdania.

3.4. Metody dydaktyczne

Ćwiczenia: Ćwiczenia z wykorzystaniem specjalistycznych nagrań dźwiękowych w laboratorium fonetycznym, umożliwiającym indywidualną pracę ze studentem (system słuchawkowy). Praca z tekstem odczytywanym na głos. Krótkie elementy wykładu.

Wykład: Klasyczny wykład, wspierany obszerną ilustracją multimedialną (tekstowe moduły informacyjne, tabele, ilustracje, krótkie nagrania audio i wideo). Kluczowe bądź szczególnie złożone kwestie wyjaśniane dodatkowo przy użyciu tradycyjnej tablicy.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw., ...)
EK_01	kolokwium zaliczeniowe pisemne lub ustne w formie tradycyjnej lub zdalnej; egzamin ustny lub pisemny i ustny w formie tradycyjnej lub zdalnej	w, ćw.
EK_02	kolokwium zaliczeniowe pisemne lub ustne w formie tradycyjnej lub zdalnej; egzamin ustny lub pisemny i ustny w formie tradycyjnej lub zdalnej	w, ćw.
EK_03	kolokwium zaliczeniowe pisemne lub ustne w formie tradycyjnej lub zdalnej; egzamin ustny lub pisemny i ustny w formie tradycyjnej lub zdalnej	w, ćw.
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć; zaliczenie ustne w formie tradycyjnej lub zdalnej; egzamin ustny lub pisemny i ustny w formie tradycyjnej lub zdalnej	ćw.
EK_05	obserwacja w trakcie zajęć; zaliczenie ustne w formie tradycyjnej lub zdalnej; egzamin ustny lub pisemny i ustny w formie tradycyjnej lub zdalnej	ćw.
EK_06	obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw.
EK_07	obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw.

4.2. Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ocena zaliczeniowa z ćwiczeń po 1 i 2 semestrze w oparciu o stopień przygotowania studenta do bieżących zajęć, jego wypowiedzi i umiejętności prezentowane na zajęciach w ramach pracy indywidualnej. 2-3 testy sprawności audytywnych i artykulacyjnych w trakcie semestru. Dwa krótkie kolokwia (pisemne lub ustne w formie tradycyjnej lub zdalnej). Próg wymagań na ocenę pozytywną: 60%.

Egzamin końcowy (ustny lub pisemny i ustny w formie tradycyjnej lub zdalnej) po 2 semestrze: kompleksowa ocena stopnia opanowania przez studenta całości materiału z wykładu oraz umiejętności nabytych w ramach ćwiczeń. Próg wymagań na ocenę pozytywną: 60%.

Skala ocen: 60% - 3,0, 70% - 3,5, 80% - 4,0, 90% - 4,5, 95% - 5,0.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z planu studiów	75
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	75
SUMA GODZIN	160
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	6

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	brak
zasady i formy odbywania praktyk	brak

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Göbel, Heinz / Graffmann Heinrich / Heumann, Eckhard (1998): *Ausspracheschulung Deutsch. Phonetikkurs*. Bonn, Bad Godesberg: Inter Nationes.

Kaunzner, Ulrike (2017): *Aussprachekurs Deutsch: ein komplettes Übungsprogramm zur Verbesserung der Aussprache für Unterricht und Selbststudium*. Heidelberg: Julius Groos Verlag.

Literatura uzupełniająca (we fragmentach):

Becker, Thomas (2014): *Einführung in die Phonetik und Phonologie des Deutschen*. Darmstadt: WBG.

Hirschfeld, Ursula (1997): *Einführung in die deutsche Phonetik*. Ismaning: Hueber.

Kleber, Felicitas (2021): *Phonetik und Phonologie: eine Einführung*. Tübingen: Narr.

Kleiner, Stefan / Knöbl, Ralf (2015): *Duden. Das Aussprachewörterbuch*. (Duden Band 6, siebte Auflage). Berlin: Dudenverlag.

Krech, Eva-Maria u.a. (2009): *Deutsches Aussprachewörterbuch*. Berlin, New York: de Gruyter.

Morciniec, Norbert / Prędoła, Stanisław (2008): *Podręcznik wymowy niemieckiej*. Warszawa: PWN.

Tęcza, Zygmunt (2017): *Zentrale Problemzonen im Aussprachetraining bei Deutschlernenden mit Muttersprache Polnisch. Ein Überblick mit Fokus auf den vokalischen Bereich*. - In: K. Miłułka, M. Sieradzka (Hgg.): *Interlinguales und -kulturelles Sprachhandeln: interdisziplinäre Perspektiven*, Bd. 2, 63-83. Rzeszów.

Tęcza, Zygmunt (2018): *Die Aussprache des Deutschen im Licht der neuesten Aussprachewörterbücher*. - In: D. Krause, O. Wrede (Hgg.): *Synergien – 25 Jahre Germanistik und DAAD an der Philosoph Konstantin-Universität Nitra*, 357-388. Nitra.

Wiese, Richard (2011): *Phonetik und Phonologie*. Paderborn: Fink.

Zeile, Edith (2016): *Deutsche Phonetik für Ausländer: ein Lehr- und Übungsbuch*. Aachen: Shaker Media.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej